

İlgili Kanun / Madde
6098 S. TBK/28,39, 417,420
5510 S. SSGSK/13,14,18

T.C.
YARGITAY
10. HUKUK DAİRESİ

Esas No. 2024/850
Karar No. 2024/14153
Tarihi: 26.12.2024

- SÜREKLİ İŞ GÖREMEZLİK GELİRİ
- KURUMCA YETKİLENDİRİLEN SAĞLIK HİZMETİ SUNUCULARININ SAĞLIK KURULLARI TARAFINDAN VERİLEN RAPORLARA İSTİNADEN KURUM SAĞLIK KURULUNCA MESLEKTE KAZANMA GÜCÜ EN AZ %10 ORANINDA AZALMIŞ BULUNDUĞU TESPİT EDİLEN SİGORTALIYA SÜREKLİ İŞ GÖREMEZLİK GELİRİ BAĞLANACAĞI
- SÜREKLİ İŞ GÖREMEZLİK DERESESİNİN TESPİTİ İÇİN YAPILMASI GEREKENLER
- İŞ KAZASI NEDENİYLE ÖLÜM HALİNDE DESTEKTEN YOKSUN KALMA TAZMİNATININ GERÇEK ÜCRET ÜZERİNDEN HESAPLANMASININ GEREKTİĞİ

ÖZETİ 5510 sayılı Kanun'un 18. maddesinde Kurumca yetkilendirilen hekim veya sağlık kurumlarından istirahat raporu alınmış olması şartıyla; iş kazası nedeniyle iş göremezliğe uğrayan sigortalıya her gün için geçici iş göremezlik ödeneği verileceği, 19 uncu maddesinde iş kazası sonucu oluşan hastalık ve özürlüler nedeniyle Kurumca yetkilendirilen sağlık hizmeti sunucularının sağlık Kurulları tarafından verilen raporlara istinaden Kurum Sağlık Kurulunca meslekte kazanma gücü en az %10 oranında azalmış bulunduğu tespit edilen sigortalıya sürekli iş göremezlik geliri bağlanacağı; iş kazası ve meslek

hastalığı sonucu sürekli iş göremezlik hallerinde meslekte kazanma gücündeki kayıp oranının belirlenmesine ve bu maddenin uygulanmasına ilişkin diğer usul ve esasların Kurum tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenleneceği bildirilmiştir.

5510 sayılı Kanun'un 95 inci maddesine göre "Bu Kanun gereğince, yurt dışında tedavi için yapılacak sevkler, çalışma gücü kaybı, geçici iş göremezlik ödeneklerinin verilmesine ilişkin raporlar ile iş kazası ve meslek hastalığı sonucu meslekte kazanma gücü veya çalışma gücü kaybına esas teşkil edecek sağlık kurulu raporlarının usûl ve esaslarını, bu raporları vermeye yetkili sağlık hizmeti sunucularının sahip olması gereken kriterleri belirlemeye, usulüne uygun olmayan sağlık kurulu raporu ve dayanağı tıbbî belgeleri düzenleyen sağlık hizmet sunucusuna iade edecek belirlenen bilgileri içerecek şekilde yeniden düzenlenmesini istemeye Kurum yetkilidir. Usulüne uygun sağlık kurulu raporu ve dayanağı tıbbî belgeler ile gerekli diğer belgelerin incelenmesiyle; yurt dışında tedavi için yapılacak sevkler, vazife malullük derecesini, iş kazası veya meslek hastalığı sonucu tespit edilen meslekte kazanma gücünün kaybına veya meslekte kazanma gücünün kaybı derecelerine ilişkin usûlüne uygun düzenlenmiş sağlık kurulu raporları ve diğer belgelere istinaden Kurumca verilen karara ilgililerin itirazı halinde, durum Sosyal Sigorta Yüksek Sağlık Kurulunca karara bağlanır.

Kural olarak Yüksek Sağlık Kurulunca verilen karar Sosyal Güvenlik Kurumunu bağlayıcı nitelikte ise de, diğer ilgililer yönünden bir bağlayıcılığı olmadığından Yüksek Sağlık Kurulu Kararına itiraz edilmesi halinde inceleme Adli Tıp Kurumu aracılığıyla yaptırılmalıdır. Yargıtay İçtihadı Birleştirme Büyük Genel Kurulunun 28.06.1976 günlü, 1976/6-4 sayılı Kararı da bu yöndedir.

Adli Tıp 3. İhtisas Kurulundan alınacak rapor ile Yüksek Sağlık Kurulu Kararı arasında sürekli iş göremezlik oranına yönelik görüş ayrılığı bulunduğu takdirde çelişkinin giderilmesi için dosyanın Adli Tıp

2. Üst Kuruluna gönderilerek çıkacak sonuca göre karar verilmesi gerekir.

Öte yandan, iş kazasına maruz kalan sigortalının veya ölümü halinde desteği altında bulunanların maddi zararlarının hesabında gerçek ücretin esas alınması koşuldur. Gerçek ücretin ise işçinin imzasının bulunduğu ücret tediye bordrolarından saptanacağı, işçinin imzasının bulunmadığı iş yeri ve sigorta kayıtlarının nazara alınamayacağı, işçinin imzasının bulunduğu ücret tediye bordrolarının bulunmaması durumunda işçinin yaşı, kıdemi, mesleki durumu dikkate alınarak, emsal işi yapan işçilerin aldığı ücret göz önünde tutularak belirlenmesi gerektiği, Dairemizin giderek Yargıtay'ın yerleşmiş görüşlerindedir.

Taraflar arasındaki iş kazasından kaynaklanan maddi ve manevi tazminat davasından dolayı yapılan yargılama sonunda, İlk Derece Mahkemesince davanın kısmen kabulüne karar verilmiştir.

Kararın davalı vekili tarafından istinaf edilmesi üzerine, Bölge Adliye Mahkemesince istinaf başvurusunun esastan reddine karar verilmiştir.

Bölge Adliye Mahkemesi kararı davalı vekili tarafından temyiz edilmekle; kesinlik, süre, temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan ön inceleme sonucunda, temyiz dilekçesinin kabulüne karar verildikten ve Tetkik Hâkimi Semra Şiner tarafından hazırlanan rapor dinlendikten sonra dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

I. DAVA

Davacı vekili dava dilekçesinde özetle; müvekkilinin davalı şirkete ait işyerinde inşaat işçisi olarak çalıştığını, geçirdiği iş kazası sonucu yaralandığını belirterek maddi ve manevi tazminata karar verilmesini talep etmiştir.

II. CEVAP

Davalı vekili cevap dilekçesinde özetle; işyerinde tüm iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerinin alındığını, davacının iş kazasına kendi ihmali ve kusuru ile sebebiyet verdiğini savunarak davanın reddini istemiştir.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararında özetle, iş kazasının meydana gelmesinde davalı işverenin %90 oranında kusurlu olduğunun aldırılan kusur bilirkişi heyetinin raporu ile tespit edildiği, davacı kazalının iş kazası sonucu maluliyet oranının % 30 olduğu kabulünden hareketle davanın kısmen kabulü ile 307.390,29 TL maddi tazminat ve 60.000,00-TL manevi tazminatın davalıdan alınarak davacıya verilmesine dair karar verildiği görülmüştür.

IV. İSTİNAF

A. İstinaf Yoluna Başvuranlar

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararına karşı süresi içinde davalı vekili tarafından istinaf başvurusunda bulunmuştur.

B. İstinaf Sebepleri

Davalı vekili istinaf dilekçesinde özetle; iş kazasına davacının kendi ihmali ve kusuru ile sebebiyet verdiğini, müvekkiline yüklenebilecek bir kusur bulunmadığını, işçiye bu şekilde bir kusur oranı yüklenmesinin kabul edilemeyeceğini, davacının “başımı terletmesi sebebiyle baret takmıyordum...” şeklinde beyanı bulunduğunu, olayda kazaya uğrayan işçinin ağır kusurunun bulunduğunu bu nedenle ağır kusurun illiyet bağı kestğini ve müvekkilinin sorumluluğunu ortadan kaldırdığını, müvekkiline yüklenen kusur oranının açıkça hatalı olduğunu, bilirkişi raporlarında davacının soyut ve mesnetsiz anlatımlarından yola çıkılarak değerlendirme yapıldığını, iş yerinin açılış anından şantiyenin tamamlanmasına dek tüm iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerinin eksiksiz olarak alındığını, iş göremezlik oranı bakımından dosyaya sunulu raporlar arasındaki çelişkinin giderilmediğini, sağlık raporları arasında açık çelişki bulunduğundan iş kazasının gerçekleştiği tarihteki yönetmelik hükümlerine göre sürekli iş göremezlik oranı ve başlangıcı yönünden Adli Tıp Kurumu Genel Kurulundan rapor alınarak çelişkinin giderilmesi gerektiğini, Yargıtay kararlarının da bu yönde olduğunu, 11.05.2023 tarihli ek bilirkişi raporunda yer verilen 1. seçenekteki hesaplamanın ücretin belirlenmesinde hükme esas alındığını, bu raporda sundukları itirazlarının dikkate alınmadığını, itiraza uğrayan 13.03.2023 tarihli raporda yer alan hesaplamalara birebir yer verilmek suretiyle hukuka aykırı rapor tanzim edildiğini, kendi kusuruyla iş kazasının oluşumuna sebebiyet veren davacının, maddi ve manevi zararlarını aşan ölçüde tazminat taleplerinde bulunması zenginleşme amacı taşıdığını, hükmedilen manevi tazminat miktarının fahiş olduğunu, dava dilekçesinde davanın belirsiz alacak davası olduğunun belirtilmediğini, dava kısmi dava olduğundan ıslah dilekçesi sunulabileceğini, ve belirsiz alacak davasının sağladığı hukuki olanaklardan faydalanılamayacağını, tazminatlara 27.04.2017 tarihinden itibaren faiz işletilemeyeceğini, müvekkili şirketin davacının tedavi giderleri yönünden kaza sonrasında birden fazla olmak üzere toplamda 14.880,00 TL ödeme gerçekleştirdiğini, bu masraflar yönünden takas ve mahsup yapılması gerektiğini, ıslah harcının eksik alındığını, davanın reddine karar verilmesi gerektiğini belirterek istinaf kanun yoluna başvurmuştur.

C. Gerekçe ve Sonuç

Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile davanın kısmen kabulüne dair İlk Derece Mahkemesinin vakıa ve hukuki değerlendirmesinde, usul ve esas yönünden yasaya aykırılık bulunmadığı anlaşıldığından, yerinde görülmeyen davalı vekilinin istinaf başvurusunun esastan reddine karar verilmiştir.

V. TEMYİZ

A. Temyiz Yoluna Başvuranlar

Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davalı vekili temyiz isteminde bulunmuştur.

B. Temyiz Sebepleri

Davalı vekili sunmuş olduğu temyiz dilekçesi ile istinaf dilekçesinde ileri sürdüğü itirazlarını yinelemek suretiyle Bölge Adliye Mahkemesi kararının kaldırılmasına, İlk Derece Mahkemesi kararının bozulmasına karar verilmesini talep etmiştir.

C. Gerekçe

1. Uyuşmazlık ve Hukuki Nitelendirme

Uyuşmazlık iş kazasından kaynaklanan maddi ve manevi tazminat istemlerine ilişkindir.

2. İlgili Hukuk

6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 369'uncu maddesinin birinci fıkrası ile 371. maddesi, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 13, 16, 20 ve 21. maddeleri ile 4857 sayılı İş Kanunu'nun 77. maddesi

3. Değerlendirme

Dosya kapsamından; davacının davaya konu kaza nedeniyle sürekli iş göremezlik oranının tespitine ilişkin Kurum Sağlık Kurulu'nun 15.03.2018 tarihli kararı ile 01.08.2020 tarihinde kontrol kaydı konulmak suretiyle %22,2 olarak belirlendiği, anılan karara karşı davacı vekilince itiraz edilmesi üzerine Yüksek Sağlık Kurulunun 19.11.2018 tarihli kararı ile sürekli iş göremezlik oranının 01.08.2020 tarihinde kontrol kaydı konulmak suretiyle düzeltme kaydıyla % 29 olarak belirlendiği, kontrol muayenesi sonucu Kurum Sağlık Kurulunun 22.12.2020 tarihli kararı ile sürekli iş göremezlik oranının bu kez azalma kaydıyla (17.08.2020 tarihi itibarıyla) %11 oranı olarak belirlendiği, anılan karara davacı vekilince itiraz edilmesi üzerine Yüksek Sağlık Kurulunun 01.03.2021 tarihli kararı ile davacının sürekli iş göremezlik oranının kontrol muayenesi gerekmeksizin % 11 olarak belirlendiği, anılan karara yine davacı vekilince itiraz edilmesi üzerine ATK 3.İhtisas Kurulunun 25.02.2022 tarihli kararı ile davacının sürekli iş göremezlik oranının başlangıçtan itibaren % 30 olarak belirlendiği, anılan karara karşı davalı vekilince itiraz edildiği, devamla davacı vekilince davacının davalıya ait iş yerinde sıva ustası olarak çalıştığı ve kuruma bildirilen ücretin gerçeği yansıtmadığının beyan edildiği, Mahkemece emsal ücrete dair araştırma yapılmaksızın dosyanın bilirkişiye tevdi edildiği, 11.05.2023 tarihli hesap bilirkişi raporunda davacının TÜİK verileri esas alınmak suretiyle ücretinin asgari ücretin 1.42 katı ve davacının kaza nedeniyle uğradığı sürekli iş göremezlik oranının % 30 olduğu kabulü, maddi zararın 307.390, 29 TL tespit edildiği, davalı vekilince hesap bilirkişi raporuna karşı süresi içerisinde sunulan itiraz dilekçesi ile davacı kazalının iddia edilen sürekli iş göremezlik oranını ve zarar hesabına esas alınan ücreti kabul etmediklerinin beyan edildiği,

Mahkemece bu yöndeki itirazların değerlendirilmeksizin anılan raporun hükme esas alındığı anlaşılmaktadır.

5510 sayılı Kanun'un 18. maddesinde Kurumca yetkilendirilen hekim veya sağlık kurullarından istirahat raporu alınmış olması şartıyla; iş kazası nedeniyle iş göremezliğe uğrayan sigortalıya her gün için geçici iş göremezlik ödeneği verileceği, 19 uncu maddesinde iş kazası sonucu oluşan hastalık ve özürlülük nedeniyle Kurumca yetkilendirilen sağlık hizmeti sunucularının sağlık Kurulları tarafından verilen raporlara istinaden Kurum Sağlık Kurulunca meslekte kazanma gücü en az %10 oranında azalmış bulunduğu tespit edilen sigortalıya sürekli iş göremezlik geliri bağlanacağı; iş kazası ve meslek hastalığı sonucu sürekli iş göremezlik hallerinde meslekte kazanma gücündeki kayıp oranının belirlenmesine ve bu maddenin uygulanmasına ilişkin diğer usul ve esasların Kurum tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenleneceği bildirilmiştir.

5510 sayılı Kanun'un 95 inci maddesine göre "Bu Kanun gereğince, yurt dışında tedavi için yapılacak sevkler, çalışma gücü kaybı, geçici iş göremezlik ödeneklerinin verilmesine ilişkin raporlar ile iş kazası ve meslek hastalığı sonucu meslekte kazanma gücü veya çalışma gücü kaybına esas teşkil edecek sağlık kurulu raporlarının usûl ve esaslarını, bu raporları vermeye yetkili sağlık hizmeti sunucularının sahip olması gereken kriterleri belirlemeye, usulüne uygun olmayan sağlık kurulu raporu ve dayanağı tıbbî belgeleri düzenleyen sağlık hizmet sunucusuna iade edecek belirlenen bilgileri içerecek şekilde yeniden düzenlenmesini istemeye Kurum yetkilidir. Usulüne uygun sağlık kurulu raporu ve dayanağı tıbbî belgeler ile gerekli diğer belgelerin incelenmesiyle; yurt dışında tedavi için yapılacak sevkler, vazife malullük derecesini, iş kazası veya meslek hastalığı sonucu tespit edilen meslekte kazanma gücünün kaybına veya meslekte kazanma gücünün kaybı derecelerine ilişkin usulüne uygun düzenlenmiş sağlık kurulu raporları ve diğer belgelere istinaden Kurumca verilen karara ilgililerin itirazı halinde, durum Sosyal Sigorta Yüksek Sağlık Kurulunca karara bağlanır.

Kural olarak Yüksek Sağlık Kurulunca verilen karar Sosyal Güvenlik Kurumunu bağlayıcı nitelikte ise de, diğer ilgililer yönünden bir bağlayıcılığı olmadığından Yüksek Sağlık Kurulu Kararına itiraz edilmesi halinde inceleme Adli Tıp Kurumu aracılığıyla yaptırılmalıdır. Yargıtay İçtihadı Birleştirme Büyük Genel Kurulunun 28.06.1976 günlü, 1976/6-4 sayılı Kararı da bu yöndedir.

Adli Tıp 3. İhtisas Kurulundan alınacak rapor ile Yüksek Sağlık Kurulu Kararı arasında sürekli iş göremezlik oranına yönelik görüş ayrılığı bulunduğu takdirde çelişkinin giderilmesi için dosyanın Adli Tıp 2. Üst Kuruluna gönderilerek çıkacak sonuca göre karar verilmesi gerekir.

Öte yandan, iş kazasına maruz kalan sigortalının veya ölümü halinde desteği altında bulunanların maddi zararlarının hesabında gerçek ücretin esas alınması koşuldur. Gerçek ücretin ise işçinin imzasının bulunduğu ücret tediye bordrolarından saptanacağı, işçinin imzasının bulunmadığı iş yeri ve sigorta

kayıtlarının nazara alınamayacağı, işçinin imzasının bulunduğu ücret tekiye bordrolarının bulunmaması durumunda işçinin yaşı, kıdemi, mesleki durumu dikkate alınarak, emsal işi yapan işçilerin aldığı ücret göz önünde tutularak belirlenmesi gerektiği, Dairemizin giderek Yargıtay'ın yerleşmiş görüşlerindedir.

Somut olayda, davacının sürekli iş göremezlik oranının %11 olduğuna ilişkin Yüksek Sağlık Kurulu kararı ile ATK 3. İhtisas Kurulu'nun davacının sürekli iş göremezlik oranının % 30 olduğuna ilişkin 25.02.2022 tarihli kararı arasındaki çelişkinin giderilmediği, davalı vekilince süresinde ibraz edilen itiraz dilekçesinde tespit edilen sürekli iş göremezlik oranına da itiraz edildiği hususları birlikte değerlendirildiğinde raporlar arasındaki çelişkinin Adli Tıp Kurumu İkinci Üst Kurulundan rapor alınmak suretiyle giderilmesinin ardından karar verilmesi gerekirken eksik inceleme ve araştırma ile sonuca gidilmesi isabetsiz olmuştur. Ayrıca somut olayda, davacının emsal ücretin tespitinde dosya kapsamına göre yeterince araştırma yapılmaksızın yalnızca TÜİK verileri esas alınmak suretiyle davacı ücretinin tespiti ve hesaplanması hatalı olmuştur.

Mahkemece yapılacak iş, sürekli iş göremezlik oranına ilişkin davalı vekilinin itirazı gereği yukarıda açıklanan prosedür işletilerek davacının sürekli iş göremezlik oranını tereddüte yer bırakmayacak şekilde belirleyip kesinleştirmek, işçinin yaşı, işi, iş yerindeki kıdemi, mesleki kıdemi belirtmek suretiyle meslek odalarından ve Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Fen İşleri Yüksek Kurulu emsal işçilik ücretleri verilerinden yararlanarak sigortalının alabileceği ücretleri araştırmak ve bu suretle kazalının ücretini tereddüte yer bırakmayacak şekilde belirlemek ve yeniden hesap raporu alınmasının gerekmesi halinde davacının temyiz istemi bulunmadığı gözetilerek 11.05.2023 tarihli kök bilirkişi hesap raporundaki bilinen (iskontosuz), bilinmeyen (iskontolu) dönem başlangıç ve bitiş tarihleri değiştirilmeden hesaplama yapılması gerektiğini göz önünde bulundurmak ,yine davacının temyiz istemi bulunmadığına göre sürekli iş göremezlik oranı ile ücret tespiti yönünden davalı lehine oluşan usuli kazanılmış haklar da gözetecek ve oluşacak sonuca göre bir karar vermektten ibarettir.

VI. KARAR

Açıklanan sebeplerle,

Temyiz olunan, İlk Derece Mahkemesi kararına karşı istinaf başvurusunun esastan reddine ilişkin Bölge Adliye Mahkemesi kararının ORTADAN KALDIRILMASINA,

İlk Derece Mahkemesi kararının BOZULMASINA,

Peşin alınan temyiz karar harcının istek halinde ilgisine iadesine,

Dosyanın kararı veren İlk Derece Mahkemesine, bozma kararının bir örneğinin kararı veren Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine,

26.12.2024 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.